



**'Divine Surprise' voor Vroede Vrouwen op 23 augustus 2013.** Lezing door Annine van der Meer voor EVAA, de organisatie van verloskundigen regio Amsterdam om 14.00u in de Kleine Zaal van het Bijbels Museum met aansluitend een rondleiding en kringgesprek.

Dit alles vond plaats op initiatief van verloskundige Claudia van Dijk, die op 21 juli een zondagmiddaglesing met rondleiding van ondergetekende in de tentoonstellingsruimte van 'Divine Surprise' bezocht had. Vervolgens nam Claudia van Dijk het initiatief om speciaal voor haar collega's verenigd in EVAA, de organisatie voor verloskundigen regio Amsterdam, een lezing en rondleiding te organiseren.

**Uit de nieuwsbrief van EVAA.** Op vrijdag 23 augustus om 14.00u zal Annine van der Meer, godsdiensthistoricus, theoloog en symbooldeskundige voor EVAA een lezing geven in de tentoonstellingsruimte van de tentoonstelling 'Divine Surprise' in het Bijbels Museum. Vervolgens zal zij ons rondleiden langs vitrines vol met indrukwekkende beeltenissen van (hoog)zwangere vrouwen en vrouwen in barenpositie vanaf 9600 v. Chr. Dit geeft aan dat men in oude culturen respect had voor het moederschap en moeders centraal stonden bij mens en samenleving.

Annine van der Meer kan ons hier vol passie over vertellen. In haar visie is het beroep van vroedvrouw het oudste ter wereld en niet zoals vaak in de volksmond kringen beweerd wordt, het beroep van prostituee. In haar leven reisde en speurde zij door historisch, archeologisch onderzoek in allerlei culturen tot in de oertijd terug om het spoor van de verborgen Moeder, het verloren moederland en de bijbehorende universele symbooltaal terug te vinden. Het is een vrouw met een missie, zij nodigt ons uit om ons de oeroude symbooltaal van het vrouwelijke te herinneren en de vrouwelijke aspecten uit ons collectieve verleden opnieuw bewust te worden en innerlijk te ervaren.

**De toekomst van EVAA.** Wanneer we vanuit historisch perspectief kijken naar het heden geeft dit ons een breder en dieper begrip van waar wij nu zijn. Deze inzichten inspireren ons om onze visie voor de toekomst helder te krijgen. In de geboortezorg staan we op het punt om beslissingen te nemen die vergaande consequenties hebben voor de wijze waarop wij omgaan met geboorte en dood. Met de geboorte van een kind geven we niet alleen onze geschiedenis mee, maar ook onze wens ten aanzien van de toekomst. Hierbij de uitnodiging aan de EVAA-leden om in te zoomen op onze eigen geschiedenis; wat is de geschiedenis van EVAA en waar wil EVAA heen?

**Het verloop.** Eerst was er de lezing speciaal gericht op de illustere geschiedenis van het beroep van vroedvrouw, in mijn ogen het oudste en meest sacrale beroep ter wereld.

**De geschiedenis van het beroep van vroedvrouw in notendop.** Aan de hand van de houding van Venusfigurines uit de Oude en Nieuwe Steentijd maakt ik duidelijk hoe vaak zwangeren en barenden vrouwen in tal van posities uitgebeeld worden, soms in het gezelschap van vroedvrouwen. Dit betekent dat zij veel respect genieten. In grotten en later in tempels zijn er speciale afdelingen waar vrouwen en godinnen baren; deze bezigheid wordt als iets bijzonder heiligs ervaren; als een verbinding tussen leven, dood en nieuw leven, omdat men overtuigd is van zielsverhuizing.

**Het opkomende patriarchaat.** Het beroep van vroedvrouw is een specifiek vrouwenberoep dat in verband staat met heilkunde, kruidenkennis en geneeskunde en dat in oude culturen bijzonder in aanzien staat. Het komt, naarmate het patriarchaat nadert, steeds meer onder druk te staan. Vanaf 600 v. Chr. ontkennen Griekse filosofen het moederschap; bij joodse profeten en christelijke kerkvaders degraderen de vrouw en de vrouwelijke waarden steeds meer. De patriarchale Eva wordt geacht te baren in pijn en lijden. Seksualiteit dient louter op voortplanting gericht zijn, enz., enz., enz.

**De vrouw in patriarchale wereldgodsdiensten.** Menstrueren, ovuleren en baren worden in wereldgodsdiensten vanaf 600 v. Chr. zonder uitzondering als iets onreins gezien. Met het verbod op

lezen en schrijven voor meisjes en vrouwen wordt de onreinheid van hun lichaam, ziel en geest in *alle* wereldgodsdiensten filosofisch en theologisch onderbouwd.

*Vanaf de 15<sup>e</sup> eeuw na Chr.* worden door Europese stadsbesturen de eerste vroedvrouwen in de steden officieel aangesteld; zij komen nu niet alleen onder de wereldlijke macht van het stadsbestuur maar ook onder de geestelijke macht van de kerk te staan, dit laatste omdat zij nooddopen moeten uitvoeren. Tijdens de massale heksenvervolgingen hebben kerk en overheid het ook gemunt op vroedvrouwen en vrouwelijke helers omdat zij de vruchtbaarheid beheersen vanwege hun kennis van natuurlijke anticonceptie.

*Vanaf de 18<sup>e</sup> eeuw* vermindert de macht van de kerk in het seculariseringsproces. Maar nu komt aan de universiteiten de diploma-cultuur op. De studie medicijnen kan gevolgd worden aan universiteiten *die alleen voor mannen toegankelijk zijn*.

*In de 19<sup>e</sup> eeuw* verschijnen er opleidingen voor vroedvrouwen en handboeken, allen gedreven en geschreven door de heren medici. Daarbij komt het regelmatig voor dat de vroedvrouw zonder medische achtergrond in diskrediet wordt gebracht.

*Vanaf 1950* vindt er een toenemende medicalisering en technologisering plaats. De mythe van de maakbaarheid en beheersbaarheid van het leven krijgt vele aanhangers. Nu worden gevorderde zwangerschap en baren steeds meer gezien als een ernstige ziekte waarbij de aanstaande moeder van het kind 'verlost' moet worden. De vroedvrouw of vroede of wijze vrouw degeneert tot 'verloskundige'.

*Na de lezing* volgen de rondleiding en het kringgesprek onder de schaduwrijke bomen in de zonovergoten tuin van het Bijbels Museum. Er zijn tal van bijbelse planten en bomen, er is de kabbelende fontein, er is de vijver met lotussen en waterlelies en in het centrum van de tuin is er de ronde tempel met zeven pilaren die doen herinneren aan de zeven zuilen die Wijsheid of Sophia uithakt. Wijsheid is dichtbij!

*De uitwisseling.* De deelnemers melden dat zij onder de indruk zijn van wat zij gehoord en gezien hebben en zich hierdoor 'empowered' voelen. Zij hadden niet geweten hoe vaak de zwangere vrouw en aanstaande moeder in tal van barendes posities internationaal is afgebeeld in oude Venus Kunst. Zij weten zich hierdoor bemoedigd in een tijd dat hun beroep in Nederland en België (er was ook een vroedvrouw uit België aanwezig) onder druk staat. Hiervan getuigt het volgende voorbeeld.

*Toenemende druk in een tijd van toenemende medicalisering en technologisering.* Op 17 juli 2013 kregen drie verloskundigen na een rechtzaak een berisping omdat zij drie vrouwen met medische indicatie die persé thuis wilden bevallen, thuis bijgestaan hadden. Het zelfbeschikkingsrecht van aanstaande moeders lijkt in het geding.

*Onnodig ingrijpen in een natuurlijk proces is schadelijk.* Er wordt opgemerkt dat ingrijpen in het natuurlijk geboorteprocés moeder en kind schade toebrengt. Het kan o.a. zorgen voor postnatale depressies omdat de vrouwen als patiënt behandeld worden en niet in hun eigen kracht komen wanneer zij baren. Van essentieel belang is het vertrouwen en intieme contact tussen kraamvrouw en helpers om haar heen; de rust waarmee het natuurlijk proces de natuurlijke loop kan krijgen, het vertrouwen in de wijsheid van Moeder Natuur.

*Nieuwe initiatieven.* Men pleit voor langere consulten waarbij de verloskundige meer tijd krijgt om contact te maken, tal van zaken uit te leggen en het vertrouwen te winnen van de zwangere. Een van de aanwezigen is een gynaecologe in opleiding; 16% van deze groep in opleiding is vrouw. Op de opleiding zou meer aandacht aan de geschiedenis geschonken kunnen worden. Dit vindt bijval bij de verloskundigen die op hun beurt hun opleiding in Amsterdam zullen vragen voor aandacht en ruimte in het lesprogramma voor de geschiedenis van het beroep van verloskundige.

Tot slot wijst een van de aanwezigen op het *Red Tent-initiatief*. In de rode tent komen naar het voorbeeld van vrouwen in traditionele samenlevingen, westerse vrouwen van tal van leeftijdsgroepen samen en wisselen uit. Hierover is op internet informatie te vinden.

Annine van der Meer, 8 september 2013.